

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
PROLOG	17
Burza śnieżna nad Mazurami	17
Król Sielaw z Mikołajek	19
Bursztynowa Komnata pod Królewskim Ostrowem	21
MŁODOŚĆ NA MAZURACH	25
Nicpoń z Rucianego	25
Nad Jeziorami Mazurskimi	30
Dzieciństwo w Rucianem	37
Do Mazur dociera polityka	42
Interludium w Olsztynie: zetknięcie ze sztuką	44
Wujowie z Ameryki i wyjazd doktora Lewinsona	45
Berlin	46
Szkoła w Olsztynku	50
Rosjanie, Salzburchy i hugenoci szukali w Prusach Wschodnich nowej ojczyzny	55
Pali się las graniczny	59
„Od godziny 5 minut 45 na strzały odpowiadamy strzałami”	62
Jeńcy wojenni w Olsztynku	62
Ślub jako zły omen	65
TA PRZEKŁĘTA WOJNA	67
Ciężko jest być żołnierzem	67
Wojna i śmierć przybliżają się	73
Zaczęło się nad Wisłą, w Gdańsku	79
W mieście wroga, w Warszawie	80
Nad turkusowo-niebieskim Morzem Czarnym	81
Dotarliśmy do celu – Nikopol	84
Zmiana pozycji	86
Nieprzyjaciół atakuje	88
Poszukiwania zagubionej baterii	89
Oficerowie Führera?	91
Dalej – z powrotem!	93
Miała na imię Katia	95
Ciągle odwrót	96
Kontratak	98
Miejscowość nazywała się Friesendorf	99
Mój rosyjski jeńiec	102
Żelazny Krzyż	104
Teatr frontowy za linią głównych walk	104
Żołnierska przyjaźń	106
Chorąży i ukraiński młynarz	108

Strzyżenie, proszę, w Krzywym Rogu	111
Urlop	113
Szkolenie przygotowujące na koniec	115
Jeszcze raz w Warszawie	117
W wierze i nadziei.....	120
Pistolet węgierskiego generała.....	121
Ostatnia burza śnieżna nad Wisłą	122
Wojna nie chce się skończyć	127
Dezterter z Krzyżem Rycerskim	128
Moje trafienie – czy nie?	129
Wyjazd z ojczyzny.....	129
Odwrót, kierunek Gdańsk	134
20 kwiecień 1945	135
Sprytna dziewczyna ze Stuttgartu	136
Ostatnie pozycje nad Wisłą	137
Jeden dezterter i wielu martwych towarzyszy.....	137
Rozkaz do zbiórki.....	138
Koniec i nowy początek.....	140

NIEWOLA..... 143

Jesteśmy w opresji – uwięzieni w ojczyźnie.....	143
Rosjanie już tu są.....	144
Jeszcze raz w Gdańsku	146
Forsowny marsz z Gdańska do Iławy	147
Na wschód, towarzysze	149
W stadninie koni trakeńskich w Georgenburgu	149
Pod czerwono-biało-czerwoną flagą do Tylży	151
Jeszcze cięższy los.....	153
„Szczęśliwa podróż”	154
Głód boli.....	155
Cicha śmierć podporucznika Kronberga.....	158
Niemiecko-rosyjskie braterstwo broni.....	160
Strzał jeńca, trafiony	161
Najgorszy dzień w życiu żołnierza.....	162
Walka o warunki pracy w obozie	163
Oficer polityczny i cichy bohater	165
Obrady sądu wojennego	166
Chory pop z Rumunii.....	167
Kultura w niewoli.....	169
„Trinatcatij”	170
Trębacz z Tylży	172
„Z niemiecką dokładnością, panie podporuczniku!”	174
Rosyjski przyjaciel.....	174
I znów o jednego mniej	177
Królewiec.....	180
Rozpoczyna się Antifa	181
Chrzest dziecka w kraju Sowietów	183

Polityczny przełom	185
Obóz otrzymuje nowego oficera politycznego	186
Kawa dla oficerów o północy.....	187
„Żyjemy”	189
Tatiana	191
Cicha miłość podporucznika Waltera.....	196
Do domu, koledzy, idziemy do domu!	197
Z Tylży przez Warszawę do Garmisch-Partenkirchen	198
„Jestem wolny!”	201
U kresu długiej drogi – Ren	202

REFLEKSJE 205

Sześć długich lat, utracona młodość	205
Ofensywa Jana Philippa Reemtsmy	206
Żołnierz wczoraj i dziś – porównanie.....	208
Wystawa Reemtsmy – zbrodnie Wehrmachtu?	214
Późne poszukiwania byłego przeciwnika	223
Weterani w kurorcie Bad Füssing	223
Nauki Carla von Clausewitza i jego wyznania	225
Do mojego syna i jego generacji.....	227

O AUTORZE..... 233